

TILSYNS- RAPPORT

Avslag på søknad om akkreditering av fagskoleutdanning

Demensomsorg og psykisk helsearbeid til eldre ved Fagskulen
Vestland

2022

NOKUT – Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen – er et faglig uavhengig forvaltningsorgan under Kunnskapsdepartementet.

NOKUTs samfunnsoppdrag, oppgaver og faglige uavhengighet er definert i universitets- og høyskoleloven og er nærmere spesifisert i forskrifter. I tillegg utfører NOKUT tilsyns- og forvaltningsoppgaver etter delegasjon fra departementet.

Formålet med NOKUTs virksomhet er å sikre og fremme kvalitet i utdanning ved

- å føre tilsyn med, informere om og bidra til å utvikle kvaliteten på norske utdanninger og institusjoner
- å godkjenne og informere om utenlandsk utdanning og informere om mulighetene for godkjenning av utenlandsk utdanning og kompetanse i Norge

NOKUTs arbeid skal bidra til at samfunnet kan ha tillit til kvaliteten i norsk høyere utdanning, høyere yrkesfaglig utdanning og godkjent høyere utenlandsk utdanning.

NOKUT bruker rundt 900 eksterne eksperter i akkrediteringer, tilsyn, evalueringer, godkjenning av utenlandsk utdanning og prosjekter.

Du kan lese mer om arbeidet vårt på nokut.no.

NOKUT er sertifisert som miljøfyrtårn

Institusjon	Fagskulen Vestland, organisasjonsnummer 974557525.
Fagskoleutdanningens navn	Demensomsorg og psykisk helsearbeid til eldre
Utdanningsform	Nettbasert År 1-2
Sakkyndige	Signe Tretteteig, Kathrine Pettersen Strønen, Anne Berit Fossberg og Tommy Jarl Alvez Raaen
Dato for vedtak	24.06.2022
NOKUTs saksnummer	22/EF1 €€

© NOKUT Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal NOKUT oppgis som kilde.

Hva søknaden gjelder

FAGSKULEN VESTLAND NORDNES søkte NOKUT til søknadsfristen 15.02.2022 om akkreditering av Demensomsorg og psykisk helsearbeid til eldre som fagskoleutdanning.

Utdanningen er 30 studiepoeng.

Søknaden gjelder for utdanningsstedene Internett, Luranetunet Bu og behandlingssenter og «Andre utdanningshubber eller andre samlingspunkt i kommuner som har deltagere på utdanningen».

Innhold

Hva søknaden gjelder

1 Vedtak

2 Gjennomgang av kravene for fagskoleutdanning

2.1 Utdanningens navn

2.2 Utdanningens faginnhold og struktur

2.3 Samarbeid med aktører i yrkesfeltet

2.4 Overordnet læringsutbyttebeskrivelse, omfang, og nivå

2.5 Internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler

2.6 Opptakskrav

2.7 Politiattest

2.8 Skikkethetsvurdering

2.9 Fagmiljø

2.9.1 Fagmiljø – kravene dere selv har fastsatt

2.9.2 Fagmiljø – de som er ansatt eller planlagt ansatt

2.10 Sensorer og praksisveiledere

2.10.1 Praksisveiledernes kompetanse

2.10.2 Sensorenes kompetanse

Vedlegg: Sakkyndige

1 Vedtak

De faglige kravene for akkreditering av Demensomsorg og psykisk helsearbeid til eldre, 30 studiepoeng, nettbasert med samlinger, ved FAGSKULEN VESTLAND NORDNES, er ikke oppfylt. NOKUT akkrediterer derfor ikke utdanningen.

Se rapporten for begrunnelse for vedtaket.

Vi har fattet vedtaket med hjemmel i

- lov om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven) § 5
- forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleforskriften) § 47
- forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleforskriften) kapittel 5

Vedtaket gjelder utdanningen som er beskrevet i søknaden NOKUT mottok til søknadsfristen 15.02.2022.

Vedtaket gjelder for utdanningsstedene Internett, Luranetunet Bu og behandlingssenter og «Andre utdanningshubber eller andre samlingspunkt i kommuner som har deltagere på utdanningen».

Dere kan klage på vedtaket

Dere kan klage på dette enkeltvedtaket til oss. Klagefristen er tre uker etter at dere har mottatt vedtaket. Klagen skal nevne vedtaket dere klager på, og de endringene dere ønsker i vedtaket. Dere bør også begrunne klagen.

Dere kan ikke klage på vurderinger vi har gjort av det faglige innholdet i utdanningstilbudet. Det dere kan klage på er

- saksbehandlingsfeil, altså at NOKUT ikke har gjennomført saksbehandlingsprosessen på lovlig måte
- rettsanvendelsesfeil, altså at NOKUT har brukt feil del av regelverket, eller brukt regelverket feil
- feil faktum, altså at NOKUT har lagt til grunn feil faktagrunnlag for vår vurdering
- maktmisbruk
- urettmessig forskjellsbehandling

Dersom vi opprettholder vedtaket på tross av klagen, videresender vi klagen til klagenemnda for vedtak fattet av NOKUT. Klagenemnda fatter endelig vedtak. Dere har rett til innsyn i dokumentene i saken.

Reglene om klage framgår av forvaltningsloven:

- Klagerett på enkeltvedtak – § 28
- Klagefrist – § 29

- Innholdet i klagen og hvem den skal rettes til – § 32
- Klageinstans – §§ 32 og 33
- Klageinstansens vedtak er endelig – § 28
- Retten til innsyn i dokumentene i saken – § 18

Forholdet mellom NOKUTs vedtak og forvaltningsloven, og at dere ikke kan klage på faglige vurderinger, går fram av fagskoleforskriften § 55.

Se også informasjon om NOKUTs klagenemnd i studiekvalitetsforskriften kapittel 7.

2 Gjennomgang av kravene for fagskoleutdanning

I gjennomgangen av kravene fører vi først opp kravet som dokumentasjonen er vurdert opp mot under hver overskrift, og deretter NOKUTs vurdering.

2.1 Utdanningens navn

For hvert delkapittel oppgir vi hvilke krav vi har vurdert dokumentasjonen opp mot.

Fra Fagskoletilsynsforordningen § 2-1 tredje avsnitt bokstav a:

"Utdanningen skal ha et dekkende navn."

Kravet er at utdanningen skal ha et "dekkende navn". Ordlyden i "dekkende navn" tilsier at navnet skal signalisere hvilken kompetanse studentene har etter å ha gjennomført utdanningen, og at navnet ikke kan være så overordnet at det ikke er tydelig hva som ligger i utdanningen.

Utdanningens navn må gi mening for potensielle studenter, arbeidsgivere og samfunnet ellers. Navnet skal imidlertid ikke i seg selv si noe om utdanningens nivå eller lengde, og skal dermed ikke inneholde ordet "fagskoleutdanning" eller henvise til antall studiepoeng utdanningen er på.

Kravet til utdanningens navn må ses i sammenheng med krav til utdanningens læringsutbytte i den forstand at navnet skal speile utdanningens læringsutbytte. For at kravet skal anses oppfylt må derfor utdanningens navn være så presist at det ikke forveksles med andre utdanninger som har et annet nivå eller læringsutbytte. I dette ligger at navnet må skille seg fra navn på eksisterende utdanninger som ligger på et annet nivå i NKR, og navn på andre fagskoleutdanninger som er vesentlig lengre eller kortere.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at kravet er oppfylt.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

Utdanningen har ifølge søknaden navnet *Demensomsorg og psykisk helsearbeid til eldre*.

I søknadsskjemaet skriver dere blant annet at "Målgruppen studenter er personer som arbeider med demente eller med eldre mennesker med psykiske utfordringer".

Vurdering

Vår vurdering er at navnet er dekkende for utdanningen, som tar for seg helse- og omsorgsarbeid overfor eldre, med vekt på demenssykdommer og psykisk sykdom.

Navnet signaliserer hvilken kompetanse studentene har etter å ha fullført utdanningen, og læringsutbyttet består av kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse knyttet til å utøve denne typen helsearbeid. Utdanningens navn gir ikke uttrykk for utdanningens nivå eller lengde, og navnet vil gi mening for potensielle studenter, næringslivet og samfunnet ellers.

Samlet viser dette at kravet er oppfylt.

2.2 Utdanningens faginnhold og struktur

For hvert delkapittel oppgir vi hvilke krav vi har vurdert dokumentasjonen opp mot.

Fra Fagskoletilsynsforskriften § 2-1 tredje avsnitt bokstav b:

"Utdanningen skal ha et faginnhold og en struktur som er egnet til at studentene kan oppnå læringsutbyttet."

Utdanningen skal ha et faginnhold og en struktur som er "egnet" til at studentene kan oppnå læringsutbyttet. En alminnelig språklig forståelse av "egnet" tilsier at utdanningen skal ha et innhold og må være organisert på en måte som gjør det mulig for studentene å oppnå utdanningens læringsutbytte.

Sentralt for dette kravet er utdanningens emner og sammenhengen mellom dem. Emnene og temaene som er relevante for å nå læringsutbyttet må være dekket av faginnholdet i utdanningen. De fleste utdanninger er delt opp i emner. Emnene skal til sammen bidra til at det overordnede læringsutbyttet oppnås. Hvert emnes innhold og omfang, og sammenhengen mellom emnene, må være fastsatt i studieplanen.

For at kravet skal være oppfylt må faginnholdet verken være for snevert eller omfattende til at studentene kan oppnå læringsutbyttet. Videre kreves det at rekkefølgen og sammenhengen mellom emner og temaer er logisk, og støtter opp under den læringsprosessen studentene skal gjennomgå. Kravet er ikke oppfylt dersom studieplanen har mangler som gjør det sannsynlig at studentene ikke vil kunne oppnå læringsutbyttet.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at kravet ikke er oppfylt.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

Utdanningen er delt opp i seks emner, alle på 5 studiepoeng:

- Emne 1: Etikk, kommunikasjon og relasjonskompetanse
- Emne 2: Alderspsykiatri og demens
- Emne 3: Personsentrert omsorg og målretta miljøbehandling
- Emne 4: Utfordrande åtferd og samhandling
- Emne 5: Implementering av målretta miljøbehandling på eigen arbeidsplass
- Emne 6: Fagleg refleksjon, rettleiing og arbeidshelse

For hvert emne har dere oppgitt temaer og eventuelt undertemaer. Dere skriver at "Utdanninga er modulbasert, studentane kan ta ein eller fleire modular(emner) i den rekkefølga som passar. Skulen vil likevel tilråd å ta utdanninga frå modul 1 til 6".

Vurdering

Deler av det faglige innholdet er passende og egnet til at studentene kan oppnå læringsutbyttet. Likevel vurderer vi at modulene må tas i rekkefølge (1-6) selv om dere skriver at dette er valgfritt. Dette vurderer vi fordi emnet "Implementering av målrettet miljøbehandling" forutsetter at studentene har kunnskap om etikk, kommunikasjon, psykisk helsearbeid og demens, som er emner studentene kan velge å ta ved et senere tidspunkt, og de vil dermed ikke ha denne nødvendige forkunnskapen. På grunn av dette kan dere ikke legge opp til at studentene kan ta emnene i ulik rekkefølge. Vi vurderer derfor at utdanningen ikke har en struktur som er egnet til at studentene kan oppnå læringsutbyttet.

Slik emne 5 beskrives vurderer vi at dette emnet er praksis. Dette vurderer vi fordi dere i vedlegget "Innhaldogorganisering[...] skriver at studentene i emnet skal blant annet; "implementera målretta miljøbehandling i eiga avdeling", "innhenta relevant informasjon frå, og samarbeida med pårørande", "kalla inn til og leia eit samarbeidsmøte med kollegaer og evt andre faggrupper der ein kartlegg situasjonen rundt ein pasient og planlegg vidare tilrettelegging og tiltak" m.m. På bakgrunn av at denne utdanningen etter vår vurdering inneholder praksis, må det også "finnes en praksisavtale mellom fagskolen og praksisstedet om hvordan praksisen skal gjennomføres", jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-1 fjerde avsnitt. Dere må også informere studentene om dette i studieplanen, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-1 femte avsnitt.

Videre vil vi også gi noen anbefalinger på det faglige innholdet i emnene.

Samlet viser dette at kravet ikke er oppfylt.

Anbefalinger

Vi anbefaler at dere går igjennom de følgende emnene eller begrepene og gjør endringer basert på innspillene våre:

Emne 2 inneholder flere gerontologiske temaer som ikke hører naturlig inn under emnets tittel.

Under emne 3 står metoder for personsentrert omsorg oppført (VIPS, DCM osv). I emne 4 skal studentene lære å kartlegge og forebygge utfordrende atferd. Slik kartlegging og forebygging gjøres først og fremst gjennom å bruke metodene for personsentrert omsorg. Disse temaene ser dermed ut til å være overlappende.

Begrepet/fagfeltet *alderspsykiatri* beskriver utredning og behandling av eldre med psykisk sykdom i spesialisthelsetjenesten. Slik vi forstår, så retter denne utdanningen seg mot kommunale helse- og omsorgstjenester. Begrepet *alderspsykiatri* bør derfor byttes ut med *psykisk helsearbeid* som beskriver kommunens ansvar og oppgaver.

I emne 4 står det at implementeringen av målrettet miljøbehandling skal skje på egen arbeidsplass, og dette forutsetter at studentene er i arbeid. Dette er et krav eller en forutsetning som fagskolen ikke kan stille, se vår vurdering under kapittel 2.6.

2.3 Samarbeid med aktører i yrkesfeltet

For hvert delkapittel oppgir vi hvilke krav vi har vurdert dokumentasjonen opp mot.

Fra Fagskoletilsynsforordningen § 2-1 første avsnitt:

"Fagskolen skal samarbeide med aktører i arbeidslivet for å sikre at utdanningens læringsutbytte er relevant for ett eller flere yrkesfelt."

Ordlyden i kravet viser til at utdanningen skal være yrkesrettet, og stiller krav til formålet med samarbeidet mellom fagskolen og aktører i arbeidslivet.

Kravet må tolkes i lys av fagskoleloven § 4 første avsnitt andre setning, som sier at fagskoleutdanning skal gi kompetanse som kan tas i bruk for å løse oppgaver i arbeidslivet uten ytterligere opplæringstiltak. Også i forarbeidene til fagskoleloven er det gitt uttrykk for at fagskoleutdanning skal svare til behov i arbeidsmarkedet. Fagskoleutdanning skal dermed være en avsluttet og selvstendig utdanning med opplæring i spesifikke ferdigheter, som skal kunne tas i bruk for å løse konkrete oppgaver i arbeidslivet uten ytterligere opplæringstiltak. En del av vurderingstemaet er derfor om samarbeidspartnerne er relevante for å kunne sikre at utdanningen kan tas i bruk i arbeidslivet. En annen side av kravet er at fagskolen må ha planer om regelmessig og systematisk samarbeid med arbeidslivet. Det sentrale er at samarbeidet bidrar til at utdanningen er relevant for minst ett yrkesfelt. Det er ikke tilstrekkelig at enkeltpersoner i fagmiljøet har uformell kontakt med representanter for yrkesfeltet.

Samarbeidet med arbeidslivet bør handle om utvikling, gjennomføring og evaluering av utdanningen.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at kravet er oppfylt.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

Dere skriver i søknaden om samarbeidet om å utvikle utdanningen:

"Utdanningen er utviklet som en del av et bransjeprogram- 3 partssamarbeid. Det ble søkt midler fra HK- dir om å utvikle kurs og fagskoleutdanning for å heve kompetanse hos ansatte som arbeider med pasientgruppene innen demensomsorg og/eller eldre som har psykiske utfordringer. Samarbeidet startet med utgangspunkt i at 2 lærere ved Fagskolen nettopp hadde vært ansatt i Bjørnafjorden Kommune og arbeidet med den aktuelle brukergruppen og så kompetansebehovet hos ansatte. Ledelsen ved Luranetunet Bu- og behandlingssenter samt fagsykepleiere/spesialkonsulent i Bjørnafjorden Kommune samt tillitsvalgt for Fagforbundet i Bjørnafjorden Kommune var svært positive og så behovet for kompetansen og utvikling av studiet. Det har vært avholdt samarbeidsmøter digitalt og fysisk i utarbeidelsen av studiet fra våren 2021- til dags dato. Dette har vært gjort for å sikre at læringsutbytte og studiet blir praksisnært og aktuelt i forhold til arbeidslivets behov. 2 av lærerene som har utarbeidet studiet-har jobbet 100% som sykepleiere/fagleder/leder innen feltet 2018 fram til 2021. De har også lang fartstid som faglærere i Fagskolen. Disse lærerne skal også undervise på studiet."

Om planene om framtidig samarbeid om utdanningen skriver dere: "Bransjeprogrammet krever at vi har et tett samarbeid og evaluering underveis for å sikre at utdanningen er praksisnær både før studiestart, under studiet og etter studiet er gjennomført. Det vil være et kontinuerlig arbeid som fagskolen driver for å sikre at utdanningen er praksisnær og faglig oppdatert i forhold til studentenes læringsutbytte. Fagskolen holder på å etablere fagråd for utdanningene. Vi er nettopp slått sammen til Fagskulen Vestland (Fagskolen i Hordaland og Fagskulen i Sogn&Fjordane) 1. januar 2022."

Dere lister også opp Bjørnafjorden Bu og behandlingssenter og Bjørnafjorden Kommune.

Der skriver videre at det "kan være aktuelt å ha andre samarbeidspartnere også om det kommer studenter fra andre kommuner. I Fagråd vil det sitte representanter fra både primærhelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten i Vestland Fylke, samt lærere og studenter. Det planlegges jevnlige møter nå i bransjeprogram utviklingen. Senere vil det bli sjeldnere møter, ca 2 pr år eller flere ved behov. I arbeidet vil det sees på studieplan, læringsutbytter og organiseringsform og eventuelt annet ved behov. "

Vurdering

Vår vurdering er at dere har dokumentert et samarbeid som er tilstrekkelig for å sikre at utdanningens læringsutbytte er relevant for yrkesfeltet.

Både fagskolen og studiet er utviklet i tett samarbeid med fagmiljøet og aktuelle arbeidsplasser. Gjennom dette samarbeidet er det definert et kompetansebehov. Dere har gjennomført arbeidsmøter hvor samarbeidsaktørene har gitt innspill som skal sikre at læringsutbytter og utdanningen blir praksisnære og treffer arbeidslivets behov. Vår vurdering er at dere har dokumentert et tilstrekkelig samarbeid om utviklingen av studiet.

I søknadsskjemaet beskriver dere også det fremtidige samarbeidet. Vi forstår det som at dere skal fortsette samarbeidet med Bjørnafjorden Bu og behandlingssenter og Bjørnafjorden Kommune, og at dere åpner for å samarbeide med andre kommuner ved behov. Dere holder også på å etablere fagråd for utdanningen, hvor det skal delta representanter fra primærhelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten i Vestland Fylke, i tillegg til lærere og studenter. Dere vil samarbeide hyppig under etablering, og senere ha møter omtrent halvårlig eller ved behov. Dere har derfor også dokumentert at dere har planer om systematisk og regelmessig samarbeid med yrkesfeltet.

Samlet viser dette at kravet er oppfylt.

2.4 Overordnet læringsutbyttebeskrivelse, omfang, og nivå

For hvert delkapittel oppgir vi hvilke krav vi har vurdert dokumentasjonen opp mot.

Fra Fagskoleloven § 5 andre avsnitt tredje setning:

"Akkreditert fagskoleutdanning skal være i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk."

Fra Fagskoletilsynsforskriften § 2-1 andre avsnitt:

"Utdanningens læringsutbytte skal være utformet i tråd med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR), og kvalifikasjonen skal være tilstrekkelig for å utøve yrket."

Fra Fagskoleloven § 4a første avsnitt første setning:

"Fagskoleutdanning skal ha et innhold og omfang som tilsvarer inntil to års utdanning på fulltid."

Bestemmelsene til læringsutbytte stiller krav om hvordan læringsutbyttet skal beskrives, og på hvilket nivå kvalifikasjonene skal være. En læringsutbyttebeskrivelse skal beskrive hva en person vet, kan og er i stand til å gjøre som resultat av læringsprosessen som skjer gjennom utdanningen, jf. forskrift om NKR og EQF (Det europeiske rammeverket for kvalifikasjoner) § 2 bokstav c.

Utdanningens læringsutbytte er styrende for mange andre sider av utdanningen. Det må være samsvar mellom det overordnede læringsutbyttet og utdanningens navn, omfang, nivå i NKR, faginnhold og struktur, opptakskrav og fagmiljø.

Læringsutbyttet skal være på nivå 5 i NKR, jf. fagskoleloven § 4 første avsnitt første punktum. Det må derfor vurderes om læringsutbyttebeskrivelsen(e) er i tråd med NKR nivå 5.1 eller 5.2. Søkeren må i søknaden oppgi hvilket nivå i NKR utdanningen ligger på. For utdanninger på 90 studiepoeng, eller utdanninger som bygger videre på andre fagskoleutdanninger uavhengig av omfang, skal søkeren oppgi det nivået som stemmer best overens med utdanningens læringsutbytte

Kravet om utdanningens læringsutbytte, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-1 andre avsnitt henger tett sammen med kravet i fagskoletilsynsforskriften § 2-1 første avsnitt om samarbeid med yrkesfeltet, og fagskolelovens krav om at utdanning må gi en kompetanse som kan tas i bruk i arbeidslivet uten

ytterligere opplæring, jf. fagskoleloven § 4 første avsnitt andre setning. Det må derfor vurderes om kvalifikasjonen er tilstrekkelig for å utøve yrket. Vurderingstemaet er om utdanningen gir en kompetanse som kan tas i bruk i arbeidslivet uten ytterligere opplæring, og om læringsutbyttet er relevant for yrkesfeltet.

Videre må læringsutbyttebeskrivelsen være så fagspesifikk at den gir mening som en overordnet beskrivelse av kompetansen, og den kan ikke ligge for tett på de generelle formuleringene i NKR. Det må være mulig å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd. Hvis dere benytter karakterer som vurderingsuttrykk, må det være mulig å sette karakterer på studentene som speiler hvor godt de mestrer læringsutbyttet. Det må til slutt vurderes om studentene kan oppnå læringsutbyttet med grunnlag i startkompetansen de kommer inn med (utdanningens opptakskrav). Alle studenter som har fullført og bestått utdanningen, skal minimum ha oppnådd utdanningens overordnede læringsutbytte.

Bestemmelsen om innhold sier at fagskoleutdanning skal ha et innhold og omfang som tilsvarer inntil to års utdanning på fulltid, jf. fagskoleloven § 4 a første avsnitt første setning.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at

- kravet om at læringsutbyttet skal være i samsvar med NKR ikke er oppfylt.
- kravet om at kvalifikasjonen skal være tilstrekkelig for å utøve yrket ikke er oppfylt.
- kravet om utdanningens omfang er oppfylt.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

I søknadsskjemaet oppgir dere et overordnet læringsutbytte for utdanningen.

Læringsutbyttebeskrivelsen er delt inn i kunnskaper (fem kulepunkt), ferdigheter (fire kulepunkt) og generell kompetanse (fem kulepunkt).

Utdanningens overordnede læringsutbyttebeskrivelser:

Kunnskap

Kandidaten

- har kunnskap om omgrep, arbeidsprosesser og verktøy som er relevante innenfor arbeidsfelte psykisk helsearbeid for eldre og demensomsorg
- har innsikt i sentrale lover, forskrifter og styringsdokument som regulerer rettar og plikter for aktørane innan psykisk helsearbeid for eldre og demensomsorg
- har kunnskap om korleis demensomsorga og psykisk helsearbeid for eldre er organisert
- kan oppdatere sin kunnskap innan fagfelte psykisk helsearbeid for eldre og demensomsorg

- forstår kor viktig demensomsorg og omsorga for eldre med psykiske vanskar og lidingar er i eit samfunnsperspektiv

Ferdigheiter

Kandidaten

- kan bruka fagleg kunnskap innan demensomsorg og psykisk helsearbeid for eldre på praktiske og teoretiske problemstillingar
- kan bruka relevante faglege arbeidsmetodar for å kartlegga og identifisera aktuelle problemstillingar
- kan nytta relevante kommunikasjonsteknikkar og intervenere for å iverksetta tiltak
- kan finna informasjon og fagstoff som er relevant for å løysa ei fagleg problemstilling

Generell kompetanse

Kandidaten

- kan identifisera og forstå etiske utfordringar og dilemma, reflektera over eigen praksis og grunnje sine vurderingar fagleg og etisk
- har eit reflektert forhold til yrkesetiske retningsliner for sitt fagområde, og har gjennom refleksjon utvikla ei grunnhaldning som samsvarer med desse
- kan utføra arbeidet med utgangspunkt i eldre med psykiske lidingar og problem og demente sine individuelle behov
- kan byggja relasjonar med fagfeller på tvers av fag, samt med eksterne målgrupper
- kan nytta ny kunnskap til å utvikla arbeidsmetodar og der igjennom vidareutvikla praksis på eigen arbeidsplass

Vurdering

Utdanningen har et innhold og omfang som tilsvarer inntil to års utdanning på fulltid. Det samlede læringsutbyttet er imidlertid ikke i tråd med Nasjonalt Kvalifikasjonsrammeverk (NKR), og kvalifikasjonen er ikke tilstrekkelig for å utøve yrket.

Flere av læringsutbyttene er generiske og ligger tett på deskriptorene i NKR. Flere av beskrivelsene blir benevnt med "har kunnskaper", "har innsikt", "kan oppdatere" etc. Dette er lignende kompetansemål for helsefagarbeider på videregående skole, og dere må derfor ha høyere målsetting enn dette nivået.

Beskrivelsene under kunnskapsdeskriptorene er generelle. Dere må presisere hvilke arbeidsprosesser en skal ha kunnskap om innenfor arbeidsfeltet psykisk helsearbeid for eldre og demensomsorg. I tillegg må dere ha læringsutbytter som omfatter demenssykdommer og psykiske lidelser hos eldre.

Beskrivelsene under ferdighetsdeskriptorene er også generelle. Vi forstår ikke hva det vil si å bruke faglig kunnskap innen demensomsorg og psykisk helsearbeid på praktiske og teoretiske problemstillinger. Det er ikke klart for oss hvilke arbeidsmetoder studentene skal

kunne bruke, og om det er metoder for utredning, kartlegging og behandling. Dette må komme tydeligere frem.

Når det gjelder kommunikasjonsteknikker er det også uklart hvilke teknikker studentene skal bruke da begrepet *teknikk* er litt fremmed for det arbeidet helsefagarbeidere skal gjøre. Dersom det er prinsipper for kommunikasjon, samtaleguider, metoder for motiverende samtaler eller lignende må dette presiseres.

Under generell kompetanse er læringsutbyttebeskrivelsene i punkt 1 og 2 overlappende og at forskjellen mellom disse to må tydeliggjøres. Også beskrivelsen "byggja relasjonar med fagfeller på tvers av fag, samt med eksterne målgrupper" må tydeliggjøres. Hvis vi har forstått dette riktig så handler dette om å bygge relasjoner i fagmiljøet og kjenne sin rolle i det tverrfaglige temaet, men dette må forklares bedre.

Samlet viser dette at kravet ikke er oppfylt.

2.5 Internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler

For hvert delkapittel oppgir vi hvilke krav vi har vurdert dokumentasjonen opp mot.

Fra Fagskoleforskriften § 47 fjerde avsnitt:

"NOKUT skal påse at fagskoleutdanningen er i tråd med de internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler som Norge er forpliktet til å følge."

Konklusjon

Kravet er ikke aktuelt for denne utdanningen.

2.6 Opptakskrav

For hvert delkapittel oppgir vi hvilke krav vi har vurdert dokumentasjonen opp mot.

Fra Fagskoleforskriften § 7 første avsnitt, fjerde avsnitt første setning og femte avsnitt første setning:

"Kvalifisering for opptak

(1) Opptak til fagskoleutdanning krever enten relevant fag- eller svennebrev, treårig yrkesfaglig opplæring eller generell studiekompetanse [...], eller tilsvarende realkompetanse.

(4) Styret selv kan stille spesielle opptakskrav som er relevante for fagskoleutdanningen.

(5) Styret selv kan i tillegg stille opptakskrav om fullført og bestått fagskoleutdanning til

fagskoleutdanninger."

Bestemmelsen stiller krav til hvilke opptakskrav fagskolen kan stille for utdanninger.

Fagskoleopptak er regulert i fagskoleloven § 16. Fagskoleforskriften § 7 presiserer fagskolelovens kvalifiseringskrav. Det er presisert i bestemmelsens første ledd at opptak til fagskoleutdanning krever enten relevant fag- eller svennebrev, treårig yrkesfaglig opplæring eller generell studiekompetanse, eller tilsvarende realkompetanse. Innenfor disse rammene, er det fagskolene selv som bestemmer hvilke opptaksgrunnlag som gjelder for de utdanningene de tilbyr. Dette skal vedtas i forskrift, jf. fagskoleloven § 16 fjerde avsnitt, men skal også stå i studieplanen, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-1 femte avsnitt. I studieplanen er opptakskravet gjerne presisert mer i detalj enn i forskriften.

Opptakskravet må oppgi hva som er det generelle opptakskravet til studiet, (det vil si for eksempel å oppgi de aktuelle fagbrevene som gir opptak). Videre må opptakskravet ses i sammenheng med utdanningens overordnede læringsutbyttebeskrivelser, innhold og omfang. Det må vurderes hvorvidt det er realistisk at studentene kan nå det overordnede læringsutbyttet innenfor det oppgitte omfanget (studiepoeng) for utdanningen med opptakskravet som er gitt.

Opptakskravet skal også inneholde bestemmelser om realkompetansevurdering i tråd med fagskoleloven § 16 og fagskoleforskriften § 7. Realkompetanse er definert i fagskoleforskriften § 2 bokstav b som "dokumentert kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse tilegnet uavhengig av læringsarena, gjennom formell, ikke-formell og uformell utdanning". Opptak på grunnlag av realkompetanse forutsetter følgelig en tilsvarende kompetanse.

I utgangspunktet er det kun søkere som er 23 år eller eldre i opptaksåret som kan tas opp på grunnlag av tilsvarende realkompetanse, jf. fagskoleloven § 16 andre avsnitt første setning. Det kan imidlertid gis unntak fra alderskravet for kunstfaglige skoleutdanninger, jf. fagskoleforskriften § 8, jf. fagskoleloven § 16 andre avsnitt.

Det følger av fagskoleforskriften § 7 fjerde avsnitt at fagskolens styre kan stille spesielle opptakskrav som er relevante for fagskoleutdanningen. Det ligger i "relevante" opptakskrav at det kreves at det spesielle opptakskravet har en viss relevans for den konkrete utdanningen. Med spesielle opptakskrav menes "krav om bestemte fag, fagbrev, svennebrev, karakterer, poeng, opptaksprøver, arbeidserfaringer, autorisasjoner, sertifiseringer eller andre yrkesgodkjenninger", jf. fagskoleforskriften § 7 fjerde avsnitt andre setning. Listen er uttømmende i den forstand at fagskolen ikke har anledning til å stille andre spesielle opptakskrav enn de som er listet opp. Dersom fagskolen har satt spesielle opptakskrav for utdanningen, må det komme tydelig frem hva som kreves av søkerne. Videre må fagskolen fastsette hvor stor vekt opptaksprøven skal tillegges dersom fagskoleutdanningen har opptaksprøve som spesielt opptakskrav, jf. fagskoleforskriften § 18.

I henhold til fagskoleforskriften § 7 tredje avsnitt kan realkompetansevurdering ikke foretas for opptak til fagskoleutdanninger der fagskolen har stilt som spesielt opptakskrav at studenten har yrkesgodkjenning, autorisasjon eller sertifisering etter annen lovgivning med grunnlag i fagskoleforskriften § 7 fjerde avsnitt.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at

- formelle opptakskrav er ikke i tråd med regelverket
- beskrivelse av realkompetansevurdering er i tråd med regelverket

Gjengivelse fra dokumentasjonen

Dere skriver at grunnlaget for opptak til utdanningen er a) eller b).

A) er "fullført og bestått vidaregåande opplæring med fagbrev/sveinebrev/vitnemål frå relevant yrkesutdanning frå vidaregåande skule. [...]"

B) er "realkompetanse tilsvarande kompetansemål i vidaregåande opplæring innan relevant programområde, i tillegg til kompetanse i felles allmenne fag som svarar til VG1 og VG2 i yrkesfagleg utdanningsprogram. Søkar må ha fylt 23 år innan det året han/ho søker studieplass."

Dere skriver også at fagbrev som kvalifiserer for opptak er

- «Helsefagarbeidar (Hjelpepleiar, Omsorgsarbeidar)
- Barne- og ungdomsarbeidar
- Aktivitør»

Videre skriver dere: «I tillegg må søkerar til denne utdanninga ha: - ein relevant arbeidsplass (arbeida med demente og/eller eldre med psykiske helseutfordringar i det daglege) - vera tilsett i minimum 50 % stilling gjennom studiet».

Vurdering

Vi vurderer at opptakskravet deres ikke er i tråd med regelverket, fordi dere stiller krav om at søkere må ha relevant jobb, minimum 50 prosent stilling, gjennom utdanningen. I tillegg har dere listet opp fagbrev som ikke er relevante for den omsøkte utdanningen. Vi vil videre begrunne dette.

Aktivitører og barne- og ungdomsarbeidere har liten forutsetning for å ta studiet fordi de ikke har grunnleggende kunnskaper innen helse og omsorg. Alle tre utdanningene som blir listet opp, helsefagarbeider, barne- og ungdomsarbeider og aktivitør har felles vg1, men dette er for generelt. Spesialiseringen mot særlig eldre skjer på vg2 og aktivitører og barne- og ungdomsarbeidere vil ikke oppnå nok grunnleggende kunnskap til at studentene kan nå det overordnede læringsutbyttet for denne utdanningen.

Videre kan dere ikke kreve at søkere må ha relevant jobb ved opptak og gjennom studiet. Dere kan kreve tidligere arbeidserfaring som spesielt opptakskrav, så lenge kravet om arbeidserfaring er relevant og tilstrekkelig spesifisert. Men et pågående ansettelsesforhold

er ikke en "kvalifikasjon", og kan ikke være en del av kvalifiseringen til opptak, jf. fagskoleforskriften § 7 fjerde avsnitt.

Dere beskriver regelen om opptak på grunnlag av realkompetanse, og disse er i tråd med rammene i fagskoleforskriften.

Samlet viser dette at kravet ikke er oppfylt.

2.7 Politiattest

For hvert delkapittel oppgir vi hvilke krav vi har vurdert dokumentasjonen opp mot.

Fra Fagskoleloven § 27 første og andre avsnitt:

"I utdanninger der studenter kan komme i kontakt med mindreårige som del av klinisk undervisning eller praksisstudier, skal fagskolen kreve at studentene skal legge frem politiattest som omtalt i politiregisterloven § 39 første ledd. Fagskolen kan kreve politiattest ved opptak eller underveis i slike utdanninger.

Hvis det er gitt særlige regler om politiattest for bestemte typer arbeid, gjelder disse reglene tilsvarende for studenter som deltar i praksisstudier eller klinisk undervisning."

Etter ordlyden oppstiller bestemmelsen en plikt for fagskolen til å kreve politiattest i visse situasjoner. Ordlydsforståelsen støttes av forarbeidene.

I vurderingen av om det skal kreves politiattest ved opptak, er det ikke nødvendig at studenten med sikkerhet vil komme i kontakt med mindreårige. I forarbeidene til fagskoleloven er det lagt til grunn at det er tilstrekkelig at det er en mulighet for at studenten, i forbindelse med praksisstudier eller klinisk undervisning, kan komme i kontakt med mindreårige på en slik måte at overgrep kan finne sted. Dersom utdanningen ikke har obligatorisk praksis eller klinisk undervisning, er det ikke adgang til å kreve politiattest ved opptak dersom det bare er en mulighet for at studenten velger praksisopplæring eller klinisk undervisning i femtiden. Fagskolene kan imidlertid kreve politiattest fra disse studentene dersom de senere i utdanningsløpet skal delta i praktisk eller klinisk undervisning hvor vedkommende vil kunne komme i kontakt med mindreårige på en slik måte at overgrep kan finne sted.

Politiattest kan bare brukes dersom den bidrar til å øke tilliten til at mindreårige tas hånd om av skikkede personer, jf. politiregisterloven § 37 første avsnitt nr. 4. Det er i forarbeidene til fagskoleloven lagt til grunn at i utdanninger der en student kan komme i kontakt med utviklingshemmede eller andre sårbare grupper, vil vedkommende også kunne komme i kontakt med mindreårige.

I forarbeidene til fagskoleloven går det fram at man med "praksisstudier" legger Universitets- og høgskolerådets definisjon til grunn: studier som "kjennetegnes av at studenten for en tidsbestemt periode befinner seg i en situasjon hvor han eller hun skal arbeide omtrent som en yrkesutøver. Kravene til oppgaver, omfang og utførelse vil være ulike avhengig av hvor i studieløpet studenten

befinner seg. Situasjonen er som oftest kjennetegnet av at praksisstudiene gjennomføres utenfor utdanningsinstitusjonens egen ramme, og at en fagperson på praksisstedet er veileder".

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at kravet ikke er oppfylt.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

Dere skriver at dere krever politiattest av studentene, og begrunner dette med at studentene er ansatt ved institusjon som har krav om politiattest. Dere viser også til fagskolens forskrift til opptak, som dere gjengir, og vi gjengir her § 4-1 første avsnitt: "I utdanningar der studentar kan kome i kontakt med mindreårige som del av klinisk undervisning eller praksis, skal fagskolen krevje at studenten legg fram politiattest som omtalt i politiregisterloven § 39 første ledd. Fagskolen kan krevje at politiattest blir lagt fram både ved opptak og undervegs i utdanninga, jf. fagskoleloven § 27 første ledd."

Vurdering

Dere skriver at dere vil kreve politiattest fra studentene og viser til fagskoleloven § 27 første ledd. Ifølge denne paragrafen kan fagskolen innhente politiattest fra studentene "der studentar kan kome i kontakt med mindreårige som del av klinisk undervisning eller praksis". Det er vanskelig å se hvordan disse studentene vil komme i kontakt med mindreårige når utdanningen er rettet mot eldre.

Emne 5 inneholder praksis ved en institusjon som har krav om politiattest, og dere kan dermed kreve politiattest av studentene, jf. fagskoleforskriften § 27 andre ledd; "Hvis det er gitt særlige regler om politiattest for bestemte typer arbeid, gjelder disse reglene tilsvarende for studenter som deltar i praksisstudier eller klinisk undervisning".

Se for øvrig også vår vurdering av utdanningens opptakskrav (i kapittel 2.6), hvor vi skriver at dere ikke har mulighet til å stille som opptakskrav at studentene har bestemte typer arbeid/stilling.

2.8 Skikkethetsvurdering

For hvert delkapittel oppgir vi hvilke krav vi har vurdert dokumentasjonen opp mot.

Fra Fagskoleforskriften § 27 første og andre avsnitt:

"Skikkethetsvurdering skal foregå ved alle utdanninger der studenten kan utgjøre en fare, jf. § 26. [...] Ved akkreditering av fagskoleutdanning skal det vurderes om fagskolen skal foreta skikkethetsvurderinger for den aktuelle fagskoleutdanningen."

Fra Fagskoleforskriften § 26:

"En skikkethetsvurdering skal avdekke om studenten har de nødvendige forutsetningene for å kunne utøve yrket. En student som i utdanningen eller i fremtidig yrkesutøvelse kan utgjøre fare for liv, fysisk og/eller psykisk helse, rettigheter og sikkerhet til barn, unge eller voksne i sårbare situasjoner, er ikke skikket for yrket."

Det følger av fagskoleforskriften § 27 andre avsnitt at det skal vurderes om fagskolen skal foreta skikkethetsvurderinger for den aktuelle fagskoleutdanning ved akkreditering av fagskoleutdanning. Formålet med en skikkethetsvurdering er å avdekke om studentene har de nødvendige forutsetninger for å kunne utøve yrket, jf. fagskoleforskriften § 26 første setning.

Skikkethetsvurderinger skal foregå ved alle utdanninger der studenten kan utgjøre en fare, jf. § 26, jf. § 27 første avsnitt første punktum. Det følger av § 26 andre setning at vurderingstemaet er om det er en fare for liv, fysisk og/eller psykisk helse, rettigheter og sikkerhet til barn, unge eller voksne i sårbare posisjoner.

I utdanninger der studentene er i kontakt med barn, unge eller voksne i sårbare posisjoner, og kan utsette deres liv, fysiske og/eller psykiske helse, rettigheter og sikkerhet for fare skal det dermed foretas skikkethetsvurderinger, jf. § 26, jf. § 27. Sårbare situasjoner kan foreligge der studenter har ansvar eller omsorg for et individ, og der det kan oppstå et tillitsforhold. Dette kan for eksempel være dersom studenter skal møte sårbare individer som en del av arbeidsoppgavene i praksis eller klinisk undervisning. Et annet eksempel er dersom studentene er avhengig av hverandre og sårbare i lærings situasjonen eller yrkesutførelsen, blant annet som kollegaer.

Dersom studenter kan utgjøre en slik fare må det foretas skikkethetsvurdering, jf. § 27 første avsnitt første setning. Det er fagskolens ansvar å legge utdanningene til rette for at vurderingen av om en student er skikket for yrket, kan foretas innenfor formatet på utdanningen. Læringsformene må dermed være egnet til å avdekke studentenes skikkethet.

Det er kun utdanninger definert i § 27, jf. § 26 som kan underlegges en egen skikkethetsvurdering.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at kravet er oppfylt.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

Dere skriver: "Utdanningen demensomsorg og psykisk helsearbeid til eldre må legges inn i forskriften ved akkreditering. Det er særlig relevant med skikkethetsvurdering, grunnet at det er avgjørende med utvikling av god relasjonskompetanse i arbeid med personer med psykiske utfordringer og i demensomsorg. Det er tett samarbeid skole- student, student-student, arbeidsgiver - student gjennom, case, øvelser, eksempler og samhandling. Studentene må kunne vurderes gjennom studiet om de er skikka til arbeid med

demensomsorg og psykisk helsearbeid til eldre." Dere gjengir også bestemmelsene om skikkethet fra den lokale forskriften deres.

Vurdering

Vi vurderer at dere har hjemmel for å skikkethetsvurdere studentene. Dere skriver at det er avgjørende med utvikling av god relasjonskompetanse i arbeid med personer med psykiske utfordringer og i demensomsorg. Vi tar utgangspunkt i at studentene både under utdanningen og i yrkesutøvelsen vil komme i kontakt med eldre pasienter med demenssykdommer eller andre psykiske sykdommer. Slike pasienter er klart voksne "i sårbare situasjoner".

Ut fra arbeidsoppgavene til målgruppen, helsefagarbeidere i kommunale helse- og omsorgstjenester, ligger det at studentene vil kunne "utgjøre fare for liv, fysisk og/eller psykisk helse, rettigheter og sikkerhet". Begge kriteriene for å skikkethetsvurdere er derfor oppfylt.

2.9 Fagmiljø

For hvert delkapittel oppgir vi hvilke krav vi har vurdert dokumentasjonen opp mot.

2.9.1 Fagmiljø – kravene dere selv har fastsatt

Fra Fagskoletilsynsforskriften § 2-3 tredje avsnitt:

"Fagskolen skal fastsette egne krav til fagmiljøets størrelse, kompetanse og sammensetning"

Fagmiljø er definert i fagskoletilsynsforskriften § 1-2 bokstav a som "de som regelmessig og direkte bidrar til å gjennomføre, organisere eller utvikle utdanningen eller fagområdet".

Det følger av bestemmelsens tredje avsnitt at fagskolen skal fastsette egne krav til fagmiljøets størrelse, kompetanse og sammensetning. Fagskolen må fastsette egne fagspesifikke lokale krav til hvilket fagmiljø den enkelte utdanning skal ha. Dette gjelder også for stillingene som faglig og utdanningsfaglig ansvarlig.

De kravene fagskolen selv fastsetter, må oppfylle kravet i fagskoleforskriften § 2-3 første og andre avsnitt, jf. kapittelet «Fagmiljø – de som er ansatt eller planlagt ansatt». Det betyr at kravene må sikre at fagmiljøets størrelse og kompetanse står i forhold til antallet studenter og utdanningens innhold og egenart. Kravene må også sikre at det i fagmiljøet finnes personer med utdanning minst på fagskolenivå, utdanningsfaglig kompetanse og oppdatert yrkeserfaring. Fagskolen må stille krav til utdanning for faglig ansvarlig som er relevant for utdanningens innhold og egenart. Videre må

fagskolens stille krav til utdanningsfaglig utdanning for utdanningsfaglig ansvarlig.

Vi viser for øvrig til utdypingen av disse kravene til fagmiljøet under kapittelet «Fagmiljø – de som er ansatt eller planlagt ansatt».

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at

- kravene dere stiller til den faglig ansvarlige er i samsvar med kravet i fagskoletilsynsforskriften
- kravene dere stiller til utdanningsfaglig ansvarlig er i samsvar med kravet i fagskoletilsynsforskriften
- kravene dere stiller til fagmiljøets kompetanse og sammensetning er i samsvar med kravet i fagskoletilsynsforskriften
- kravene dere stiller til fagmiljøets størrelse er i samsvar med kravet i fagskoletilsynsforskriften

Gjengivelse fra dokumentasjonen

Dere skriver: "Det skal være totalt 1,2 årsverk knyttet til denne utdanningen, av dette består 1 årsverk av fast ansatte ved fagskolen. 0,2 årsverk vil være innleide lærere med relevant utdanning og erfaring. Det vil være totalt 4 undervisere ved denne utdanningen. Gjesteforelesere vil være aktuelt.

Til sammen skal fagmiljøet dekke kompetanse innen demensomsorg og psykisk helsearbeid til eldre. Det vil også være endel av fagmiljøet ved psykisk helsearbeid og rusarbeid og rehabilitering, hverdagsmestring og velferdsteknologi ved Fagskolen Vestland.

Fast ansatte ved fagskolen skal ha gjennomført PPU, nyansatte skal gjennomføre PPU innen 3 år dersom vedkommende mangler dette. Minimum en lærer skal ha kompetanse innen psykisk helsearbeid eller geriatri. Minimum en lærer skal ha kompetanse i nettundervisning." Utover dette stiller dere krav for hvert emne.

Felles for alle emnene er kravet:

"Minimum bachelor innen helsefag og ønskelig med praktisk pedagogisk utdanning." I tillegg stiller dere krav for emne 1-5 om "Erfaring fra yrkesfeltet psykisk helsearbeid og eller geriatri." Dere krever, i tillegg til dette, "Videreutdanning innen psykisk helsearbeid eller geriatri for emne 2, mens for emne 6 skriver dere "Ønskelig med veilederutdanning og eller praktisk erfaring med veiledning".

For krav på tvers av emner krever dere "Kompetanse innen nettpedagogikk. Gjesteforelesere kan ha kun realkompetanse innen psykisk helsearbeid og eller geriatri". Det går også fram at dette gjelder for alle faglærere: "Alle lærere ved fagskolen skal gjennomføre internt kurs i nettpedagogikk".

For faglig ansvarlig krever dere det følgende:

"Kompetansekrav til stillingen: Minimum bachelor innen helsefag og videreutdanning i psykisk helsearbeid og eller geriatri. Arbeidserfaring: Erfaring fra undervisning innen høyere yrkesfaglig utdanning og eller annen høyere utdanning. Erfaring fra yrkesfeltet psykisk helsearbeid og eller geriatri. Tilleggskrav: Praktisk pedagogisk utdanning."

For utdanningsfaglig ansvarlig krever dere det følgende:

"Kompetansekrav til stillingen: Praktisk pedagogisk utdanning (PPU) eller tilsvarende. Arbeidserfaring: Erfaring fra undervisning innen høyere yrkesfaglig utdanning eller annen høyere utdanning. Tilleggskrav: Har gjennomført internt kurs i nettpedagogikk."

Vurdering

Krav til fagmiljøets størrelse:

NOKUTs vurdering er at 1,2 årsverk på inntil 10 heltidsstudenter er tilstrekkelig, og står i forhold til innholdet og egenarten i en utdanning som krever mye én til én-undervisning og tett praktisk oppfølging. Med ett helt fast ansatt årsverk sikrer dere også kontinuitet i fagmiljøet, og det ser vi som positivt.

Krav til fagmiljøets samlede kompetanse:

Kravene til faglærerne er relevante og dekkende. NOKUTs vurdering er at dere gjennom kravene dere stiller sikrer at det i fagmiljøet finnes personer med utdanning minst på fagskolenivå og utdanningsfaglig kompetanse. Dere sikrer også at fagmiljøets kompetanse vil stå i forhold til antallet studenter og utdanningens innhold og egenart.

Krav til den faglig ansvarlige:

NOKUT konkluderer med at dere stiller krav om at den faglig ansvarlige har utdanning som er relevant for utdanningens innhold og egenart, ved at dere stiller krav om at vedkommende har minst bachelor innen helsefag og videreutdanning i psykisk helsearbeid og/eller geriatri.

Krav til den utdanningsfaglig ansvarlige:

NOKUT konkluderer med at dere stiller krav om at den utdanningsfaglig ansvarlige har relevant utdanningsfaglig utdanning, ved at dere stiller krav om at vedkommende må praktisk-pedagogisk utdanning eller tilsvarende.

Anbefalinger:

Vi anbefaler at dere stiller krav om at noen i fagmiljøet må ha videreutdanning i geriatri.

2.9.2 Fagmiljø – de som er ansatt eller planlagt ansatt

Fra Fagskoletilsynsforskriften § 2-3 første og andre avsnitt:

"Fagmiljøets størrelse og kompetanse skal stå i forhold til antallet studenter og utdanningens innhold og egenart. I fagmiljøet skal det finnes personer med utdanning minst på fagskolenivå, utdanningsfaglig kompetanse og oppdatert yrkeserfaring.

Utdanningen skal ha en

a. faglig ansvarlig som har ansvar for utviklingen og gjennomføringen av utdanningen. Den faglig ansvarlige skal ha utdanning som er relevant for utdanningens innhold og egenart, og være ansatt i minst 50 prosent stilling ved fagskolen.

b. utdanningsfaglig ansvarlig med utdanningsfaglig utdanning som har ansvar for å legge til rette for studentenes læring."

Fagmiljø er definert i fagskoletilsynsforskriften § 1-2 bokstav a som "de som regelmessig og direkte bidrar til å gjennomføre, organisere eller utvikle utdanningen eller fagområdet". Fagmiljøet kan bestå av fast ansatte, midlertidige ansatte og timelærere, og de ansatte kan være i heltids- eller deltidsstillinger.

Bestemmelsens første avsnitt første setning beskriver et overordnet krav om at fagmiljøets størrelse og kompetanse skal stå i forhold til utdanningens innhold og egenart, og til hvor mange studenter som til enhver tid tar utdanningen. Videre stilles det konkrete krav til hva slags kompetanse personer i fagmiljøet skal ha. Det er ikke stilt noen absolutte krav til hvor mange personer som må være del av fagmiljøet. Det sentrale er at fagmiljøet må bestå av nok personer til at det er mulig å gjennomføre alle aktiviteter knyttet til planlegging, undervisning, tilbakemelding, vurdering med videre. Hvor mange personer som trengs, vil i stor grad avhenge av hvor mange studenter som tar utdanningen. Videre bør fagmiljøets størrelse være robust nok til å tåle endringer som for eksempel uventet fravær eller liknende.

Kompetansekravene gjelder for det samlede fagmiljøet. Hvilken kompetanse som skal finnes i et konkret fagmiljø, krever en konkret vurdering av blant annet den enkelte utdanningens faginnhold og undervisningsform. Fagmiljøet må ha rett faglig kompetanse til å kunne gjennomføre opplæring og vurdering i tråd med studieplanen. Utdanningsformen vil kunne påvirke hvilken kompetanse som er nødvendig i fagmiljøet. Også sammensetningen av studentene, og studentenes startkompetanse, vil kunne påvirke hva som kreves av fagmiljøet.

I tillegg til det overordnede kravet er det også et krav i bestemmelsens første avsnitt andre setning om at det finnes noen i fagmiljøet med relevant utdanning minst på fagskolenivå, relevant utdanningsfaglig kompetanse, jf. § 1-2 bokstav b, og oppdatert relevant yrkeserfaring. Disse kravene er relative og må stå i forhold til utdanningens type og målgruppe.

Utdanningsfaglig ansvarlig: Kravet i § 2-3 annet avsnitt bokstav b er at den utdanningsfaglige ansvarlige har "utdanningsfaglig utdanning". Med utdanningsfaglig utdanning menes pedagogisk utdanning. Det forutsettes at det trengs utdanningsfaglig utdanning rettet mot læring minst på nivå med videregående opplæring. Kravet er følgelig strengere enn hva som følger av definisjonen av "utdanningsfaglig kompetanse" i fagskoletilsynsforskriften § 1-2. Det er følgelig ikke tilstrekkelig med kun utdanningsfaglig kompetanse fra relevant undervisningsarbeid, eller lignende.

Det er tilstrekkelig at den utdanningsfaglige ansvarlige har en "generell" pedagogisk utdanning, og

det kreves derfor ikke at personens utdanning er tilpasset undervisningsformen på den aktuelle utdanningen i form av stedbasert eller nettbasert utdanning. Det er tilstrekkelig at noen i fagmiljøet har kompetanse knyttet til undervisningsformen, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-3 første avsnitt.

Én person kan fylle rollen som utdanningsfaglig ansvarlig for flere utdanninger. Det krever imidlertid at hen har tilstrekkelig kapasitet til å legge til rette for studentenes læring for alle utdanningene. Det kreves ikke at den utdanningsfaglige ansvarlige har undervisningsoppgaver i utdanningene hen er ansvarlig for, men det vil som regel være en fordel for fagskolen.

Faglig ansvarlig: Det stilles krav til at utdanningens faglige ansvarlige skal ha en bestemt utdanning, og utdanningen må være relevant for den aktuelle fagskoleutdanningen. Den som er ansatt i stillingen må både oppfylle kravet fagskolen har satt i kravspesifikasjonen og kravene i fagskoletilsynsforskriften § 2-3 annet avsnitt bokstav a.

Personen som har rollen som faglig ansvarlig skal være ansatt ved fagskolen i minst 50 prosent stilling på søknadstidspunktet. Sistnevnte er begrunnet i at fagskolens styre og ledelse skal ha arbeidsrettslig styring over den faglige ansvarlige. Den faglige ansvarlige må ha kompetanse til å hente inn og kvalitetssikre bidrag fra fagmiljøet og/eller samarbeidsaktørene, slik at hen kan sikre at utdanningen utvikles og gjennomføres på en måte som er egnet til at studentene kan oppnå læringsutbyttet.

Én person kan fylle rollen som faglig ansvarlig for flere utdanninger. Det krever imidlertid at hen har tilstrekkelig kapasitet til å utføre oppgavene og ivareta ansvaret som følger med rollen for alle utdanningene.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at

- den faglig ansvarliges ansettelsesforhold er i samsvar med kravet
- den faglig ansvarliges utdanning er i samsvar med kravet i fagskoletilsynsforskriften
- den utdanningsfaglig ansvarlige sin utdanning er i samsvar med kravet i fagskoletilsynsforskriften
- fagmiljøets kompetanse og sammensetning er i samsvar med kravet i fagskoletilsynsforskriften

Gjengivelse fra dokumentasjonen

Utdanning og ev. annen kompetanse for faglig ansvarlig:

Dere har navngitt en faglig ansvarlig som er 100 prosent ansatt ved fagskolen. Av formell kompetanse relevant for denne utdanningen skriver dere at han har det følgende:

- "Adjunkt med tilleggsutdanning

- Bachelor sykepleie- 180 stp
- Videreutdanning praktisk pedagogisk utdanning- 60 stp
- Videreutdanning psykisk helsearbeid 45 stp
- E-helse-15 stp"

Dere skriver også at han har følgende arbeidserfaring:

- "Lærer videregående skole fra ca 2000-2008
- Faglærer i fagskolen 2008- 2018 + 2021-d.d.
- fagansvar psykisk helsearbeid og rusarbeid
- Pleiemedhjelper (1989-1995) deltid psykisk helsearbeid
- Sykepleier 1995-2000 psykisk helsearbeid
- Sykepleier 2018-2021
- fagleder/assisterende avdelingssykepleier demens/psykogeriatreri"

Dere skriver dessuten at faglig ansvarlig i tillegg har hatt en liten delstilling i klinisk arbeid innen psykisk helsearbeid ved siden av faglærerjobb for å ha praksis oppdatert mens han har jobbet i skolen. Videre oppgir dere at han har veiledet studenter som er ute i praksis i de årene han har jobbet som faglærer i fagskolen.

Utdanning og ev. annen kompetanse for utdanningsfaglig ansvarlig:

Dere har navngitt enn utdanningsfaglig ansvarlig som har den følgende kompetansen:

- "Bachelor i sykepleie 180 stp
- Videreutdanning- miljøterapi og geriatri 60 stp
- Praktisk pedagogisk utdanning 60 stp
- Grunn-, mellomfag og hovedfag sykepleievitenskap- 210 stp
- Videreutdanning i veiledning – 30 stp
- Videreutdanning veiledningspedagogikk 15 stp
- Videreutdanning E-helse 15 stp - Rektorutdanning 30 stp
- Juss for skoleledere 15 stp
- Ledelse i utvikling og endringsarbeid 15 stp - Ledelse av læring og læreplanarbeid 15 stp
- Digitalisering og ledelse 15 stp
- Intern sertifisering nettlærer"

Under yrkeserfaring som er relevant for denne utdanningen har dere ført opp "Avdelingsleder/lærer fagskole 2018-d.d. Undervisningserfaring fra høyere yrkesfaglig utdanning og høyere utdanning."

Utdanning og ev annen kompetanse for andre ansatte eller planlagte stillinger:

I oversikten over fagmiljøet har dere ført opp én navngitt lærer i tillegg til utdanningsfaglig og faglig ansvarlig, og to planlagte lærerstillinger. For de to siste har dere oppgitt at de vil være "intern/ekstern/innleie" og at de vil ha "noe ulik kompetanse". Den navngitte læreren har følgende kompetanse:

- Lærer utdannet med pedagogisk seminar 240 stp
- Bachelor i sykepleie 180 stp

- Master i kunnskapsbasert praksis i helsefag-120 stp
- Videreutdanning veiledning 30 stp
- Videreutdanning helse og sosial Administrasjon 60 stp - Sykepleiedokumentasjon 15 stp
- Videreutdanning psykiatrisk sykepleie 60 stp
- Videreutdanning rus og psykiske lidelser med praktisk bruk av kognitive samtaleteknikker 60 stp

Under yrkeserfaring som er relevant for denne utdanningen har dere ført opp blant annet:

- psykiatrisk sykehjem 1999- 2001
- spesialisthelsetjenesten - akuttmottak som psykiatrisk sykepleier - 2001 -2007
- lærer videregående skole - 2007-2008
- seksjonleder sikkerhetsavdeling psykiatrisk sykehus - 2008-2018
- lærer/avdelingsleder Fagskole - Fra 2012- 2014
- avdelingsleder demens/psykogeriatreri - 2021-d.d

Vurdering

Utdanning og ev. annen kompetanse for faglig ansvarlig:

NOKUTs vurdering er at den faglig ansvarliges utdanning som sykepleier er tilstrekkelig til å dekke utdanningskravet i fagskoletilsynsforordningen. Den faglig ansvarlige er også ansatt i minst 50 prosent stilling, slik forordningen krever. I tillegg har den faglig ansvarlige både helsefaglig utdanning, arbeidserfaring og pedagogisk kompetanse som dekker kravene dere selv har fastsatt for rollen.

Utdanning og ev. annen kompetanse for utdanningsfaglig ansvarlig:

NOKUTs vurdering er at den utdanningsfaglig ansvarlige har en utdanningsfaglig utdanning som dekker kravet i forordningen, med både PPU og flere formelle videreutdanninger i veiledning, læring med videre. Hun har også både utdanning og erfaring som oppfyller kravene dere selv har fastsatt for rollen.

Kompetansen til fagmiljøet samlet:

NOKUTs vurdering er at kompetansen til det planlagte fagmiljøet sett under ett har en størrelse og kompetanse som står i forhold til antallet studenter og utdanningens innhold, gjennomføringsmåte (nettbasert med samlinger) og egenart. I fagmiljøet vil det finnes personer med utdanning minst på fagskolenivå, utdanningsfaglig kompetanse og oppdatert yrkeserfaring. Fagmiljøet dere planlegger oppfyller også de kravene dere selv har fastsatt.

2.10 Sensorer og praksisveiledere

For hvert delkapittel oppgir vi hvilke krav vi har vurdert dokumentasjonen opp mot.

2.10.1 Praksisveiledernes kompetanse

Fra Fagskoletilsynsforskriften § 2-4:

"Eksterne praksisveiledere skal ha kompetanse til å veilede og vurdere studentene i praksis."

Bestemmelsen oppstiller krav til de eksterne praksisveilederne. Kravet er bare relevant for utdanninger med praksis. Interne praksisveiledere er en del av fagskolens fagmiljø og dekkes av kravene i fagskoletilsynsforskriften § 2-3.

Med "ekstern praksisveileder" forstås den veilederen studenten har på arbeidsplassen der studentene har sin praksis. Praksisveilederen skal kunne veilede studentene slik at de oppnår læringsutbyttet for utdanningen. For å kunne oppnå dette formålet må praksisveilederen kjenne læringsutbyttebeskrivelsen for den konkrete utdanningen og praksisen. Videre skal praksisveilederen vurdere studentenes kompetanse, og må derfor ha kompetanse i å vurdere, kjenne fagskolens vurderingskriterier, og forstå karakterskalaen og hva som er godt nok for å bestå praksis.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at kravet ikke er oppfylt.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

Dere oppgir at utdanningen ikke inneholder praksis.

Vurdering

Emnet 5; "Implementering av målretta miljøbehandling på eigen arbeidsplass", slik det er beskrevet, må defineres som praksis, og dere må dermed også lage kompetansekrav til praksisveileder.

2.10.2 Sensorenes kompetanse

Fra Fagskoletilsynsforskriften § 2-5:

"Sensorene skal ha kompetanse til å vurdere om studenten har oppnådd læringsutbyttet for emnet eller utdanningen."

Bestemmelsen stiller krav til hvilken kompetanse sensorene skal ha. Det sentrale er at sensorene har en kompetanse som gjør det mulig å vurdere hvorvidt studenten har oppnådd læringsutbyttet for emnet eller utdanningen. Studentenes kunnskap, ferdigheter og kompetanse må bli prøvd på en upartisk og faglig betryggende måte, og vurderingen skal sikre det faglige nivået ved den aktuelle utdanningen, jf. fagskoleloven § 21 første avsnitt. Det er ikke et krav at sensorene må være eksterne, men fagskoleloven krever enten en ekstern evaluering av vurderingen eller vurderingsordningene, jf. fagskoleloven § 21 første avsnitt siste punktum.

Hvilken kompetanse sensorene skal ha må vurderes opp mot de oppgavene sensoren skal ha. Det betyr at det kan være forskjell på om sensuren gjelder et enkeltemne eller utdanningen som helhet. For å kunne vurdere om studentene har oppnådd læringsutbyttet må sensorene ha god kjennskap til læringsutbyttebeskrivelsene. Sensoren må videre ha oppdatert fagkunnskap, og kunnskap og kompetanse om yrkesfeltet tilpasset det sensuroppdraget hen skal utføre.

Konklusjon

NOKUT konkluderer med at kravet er oppfylt.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

Dere skriver: "Studentene får en karakter pr modul- modulkarakter bygger på vurdering og godkjenning av arbeidskrav. Ikke eksamen. For faglærere - se kravspesifikasjon for fagmiljøet."

Vurdering

Vi forstår det slik at faglærerne vurderer arbeidskrav og setter karakter per modul. Modulene vil være det som fagskoleforskriften § 2 bokstav a definerer som et "emne", og modulkarakteren vil være en avsluttende vurdering, altså en eksamen. Vi anser derfor faglærerne som sensorer ved denne utdanningen, og vår vurdering baserer seg på denne forståelsen.

Kompetansekravene dere har stilt til faglærerne er gjengitt under vurderingen vår av fagmiljøet for utdanningen. Disse kravene vil sikre at sensorene har kompetanse til å vurdere om studentene har oppnådd læringsutbyttet for emnet eller utdanningen. Dere må imidlertid sette egne krav til sensor, selv om dere vil bruke lærerne som sensorer. Disse kravene kan være de samme som dere stiller til lærerne. Ved å stille krav til sensor, vil dere sikre at dere alltid har kvalifiserte sensorer til utdanningen.

Vi vil understreke at det er i tråd med regelverket å bruke interne sensorer, men minner også om at uansett om vurderingsformen kalles "eksamen" eller annet, må dere følge fagskoleloven §§ 21-24 (med utfyllende regler om vitnemål/karakterutskrift i fagskoleforskriften). Dette innebærer blant annet at det skal være en ekstern evaluering av vurderingen eller vurderingsordningene, og at studenter må kunne klage på sensuren.

Vedlegg: Sakkyndige

NOKUT skal vurdere om søknaden oppfyller kravene til akkreditering av fagskoleutdanning, jf. fagskoleloven med forskrifter.

NOKUT oppnevner sakkyndige som skal vurdere kravene i samarbeid med NOKUTs saksbehandlere, og har stilt krav til de sakkyndiges kompetanse, jf. fagskoletilsynsforskriften § 5-3 første og andre avsnitt.

Til vurderingen av denne søknaden har NOKUT oppnevnt et sakkyndig panel med disse medlemmene:

Signe Tretteteig

Signe Tretteteig er sykepleier med videreutdanning i geriatri. Hun har en master i klinisk helsearbeid fra 2009 og en ph.d fra 2017 ved Universitetet i Oslo, medisinsk fakultet. Sin praktiske erfaring har hun som sykepleier og faglig leder på ulike sykehjemsavdelinger i kommunehelsetjenesten, og ved utredningsavdeling for hukommelsessvikt i spesialisthelsetjenesten. Fra 2008 til 2013 jobbet hun som studieleder i Aldring og helses nyetablerte nasjonale fagskole ved studieretningen demens og alderspsykiatri. I tillegg til rollen som studieleder bestod dette arbeidet i å utvikle skolens form og innhold. Tretteteig har vært redaktør for lærebøkene «Demensboka. Lærebok for helse- og omsorgspersonell» (2016) og «Psykiske sykdommer hos eldre. Lærebok for helse- og omsorgspersonell» (2020), begge utgitt på Forlaget Aldring, skrevet for fagskolestudenter. Tretteteig jobber i dag som forsker, prosjektleder og redaktør for undervisnings- og opplæringsmaterieell for Nasjonalt senter for aldring og helse.

Kathrine Pettersen Strønen

Kathrine P. Strønen er utdannet sykepleier. Etter sykepleierutdanningen har hun tatt praktisk-pedagogisk utdanning, Helse og omsorg i plan, prosjektledelse, ulike kurs i forhold til behov som meldte seg gjennom jobben i USHT Finnmark, og en master i helsefag. I perioden 2002 til 2007 jobbet hun i spesialisthelsetjenesten innen ortopedi og gynekologi. Deretter var det et engasjement (2 år) ved Høgskolen i Finnmark, avdeling helsefag som høgskolelærer i helsefag. Etter engasjementet var hun avdelingsleder i kommunal rehabiliterings- og korttidsavdeling, mens hun arbeidet der ble hun bedt om å starte i prosjektet Undervisningstjenesten i Finnmark (gjennom Helsedirektoratet). Der fulgte hun utviklingen fra Undervisningstjenestens oppstart i alle landets fylker fra 2009 og frem til fast drift av Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester (USHT) i Finnmark (2017). Stillingen medførte bl.a. nært samarbeid med Fylkesmannen og Fylkeskommunen for å se på behovet for uformelle og formelle utdanninger, både eksisterende og etablering av nye tilbud. Høsten 2017 begynte hun som faglærer ved Kirkenes videregående skolen, helse- og oppvekstfag. Der underviser hun vg1 helse- og oppvekstfag, vg2 helsefagarbeider, vg2 barne- og ungdomsarbeider og voksenopplæring helse- og oppvekstfag. Hun er i denne stillingen i dag. Hun studerer nå «Anvendelse av ny teknologi i yrkesfag» og søkt studiet «Profesjonsfaglig digital kompetanse, trinn 11-13» med oppstart høsten 2022.

Anne Berit Fossberg

Anne Berit Fossberg er utdannet sykepleier fra Røde Kors sykepleierhøgskole i Stavanger. Hun har administrativ utdanning fra institutt for sykepleierutdanning ved Universitetet i Oslo, og en master i helseinformatikk fra Universitetet i Agder fra 2012. Hun har jobbet som høyskolelærer ved Stavanger sykepleierhøgskole og Høgskolen i Oslo. Fra 1999 til 2004 jobbet hun ved Bærum sykehus i et tverrfaglig geriatrisk team og var med på å opprette en geriatrisk avdeling på Bærum sykehus. Siden 2004 har hun vært ansatt i Bærum kommunes IKT-prosjekter hvor hun fra 2008 har jobbet ved PLO helseinformatikk, og fra 2012 har hun jobbet som spesialrådgiver i Enhet for helseinformatikk som forvalter e-helseløsninger brukt i Bærum kommune. Hun har god kompetanse innen bruk av velferdsteknologiske løsninger. Fossbergs nøkkelkvalifikasjoner er kjennskap og erfaring fra pleie og omsorgstjenester fra både 1. og 2. linjetjenesten. Fossberg har opparbeidet seg kompetanse innen velferdsteknologiområdet gjennom å ha vært ansvarlig for og deltatt i prosjekter som Trygghetspakken, Trygge spor mfl. Fossberg er i dag prosjektleder i det nasjonale velferdsteknologiprogrammet.

Tommy Jarl Alvez Raaen

Tommy Raaen er landsstyremedlem i Organisasjonen for norske fagskolestudenter (ONF). Han er student ved Trøndelag Høyere Yrkesfagskole på skipsoffiserutdanningen Dekksoffiser på Ledelsesnivå, og har tidligere yrkesbakgrunn som kokk og servitør med fagbrev. I tillegg til å sitte i landsstyret i ONF er han også leder for ONFs Komité for Maritim Fagskoleutdanning og rådsmedlem i Nasjonalt fagråd for maritime fag der han representerer de maritime fagskolestudentene i Norge. Tommy har lang og bred erfaring som tillitsvalgt og studentrådsleder. Han har også representert barn og ungdom i diverse råd og utvalg i Trøndelag, samt i ulike styreverv på fylkeskommunalt nivå der han blant annet har vurdert søknader om økonomisk støtte for blant annet unge gründere.

Sakkyndige skal ikke ha oppgaver ved fagskolen eller ha andre tilknytninger til fagskolen som kan medføre inhabilitet, jf. forvaltningsloven § 6. De sakkyndige har erklært at de er habile i saken.

Søkerinstitusjonen har fått anledning til å uttale seg om NOKUTs forslag til sakkyndige, jf. fagskoletilsynsforskriften § 5-3 fjerde avsnitt.

DRAMMENSVEIEN 288 | POSTBOKS 578,1327 LYSAKER | T: 21 02 18 00 | NOKUT.NO